

STORTINGET

Grunnlovsforslag 29

(2019–2020)

Grunnlovsforslag fra Svein Harberg, Silje Hjemdal, Freddy André Øvstegård, Geir Jørgen Bekkevold, Une Bastholm og Bjørnar Moxnes

Dokument 12:29 (2019–2020)

Grunnlovsforslag fra Svein Harberg, Silje Hjemdal, Freddy André Øvstegård, Geir Jørgen Bekkevold, Une Bastholm og Bjørnar Moxnes om opphevelse av § 116 første punktum (bestemmelsen om Opplysningsvesenets fond)

Til Stortinget

Bakgrunn

Forslagsstillerne fremmer i dette dokumentet forslag om å oppheve Grunnloven § 116 første punktum, slik at denne bestemmelsen ikke blir til hinder for en hensiktsmessig forvaltning av fondets verdier etter at fondet er delt mellom staten og Den norske kirke og fondet er blitt statens fond.

Opplysningsvesenets fond har historisk hatt en viktig funksjon. Fondet har sin opprinnelse i eiendommer som fra gammelt av lå til det enkelte presteembetet til underhold av presten. I Grunnloven § 116 første punktum er disse eiendommene – det gods som er benefisert geistligheten – gitt en særskilt beskyttelse, blant annet ved at kjøpesummer og inntekter fra eiendommene bare kan benyttes til kirkelige formål og til utdanningsformål.

Grunnloven § 116 første punktum lyder:

«Så vel kjøpesummer som inntekter av det gods som er benefisert geistligheten, skal bare anvendes til geistlighetens beste og til opplysningens fremme.»

I 2012 ble bestemmelsene i Grunnloven som regulerte statskirkeordningen, opphevet. Grunnlovsendringene åpnet for ytterligere reformer av forholdet

mellom staten og Den norske kirke, og ved lovendringer i 2016 ble Den norske kirke skilt fra staten 1. januar 2017. Med de dyptgripende endringene som de siste årene er gjennomført i forholdet mellom staten og Den norske kirke, bestemte Stortinget ved behandlingen av Innst. 209 S (2019–2020), jf. Meld. St. 29 (2018–2019) Opplysningsvesenets fond, at fondets verdier skal deles mellom kirken og staten. Denne delingen av fondet er ikke i strid med Grunnloven § 116, slik det er grundig redegjort for i meldingen.

Ved delingen av verdiene i Opplysningsvesenets fond vil statens eierandel utgjøre størstedelen av fondets verdier. I lys av fondets opprinnelse, formål og kirkelige betydning i alle år er det bestemt at den reelle verdien av de eiendelene som staten blir eier av, skal komme Den norske kirke til gode. Dette gjøres ved at de verdiene i fondet som staten blir eier av, skal motsvares ved en tilsvarende statlig innsats for istandsetting og sikring av de kulturhistorisk viktige kirkebyggene.

Kirken skal overta de eiendommene som har særlig kirkelig verdi. Kirken overtar eiendomsretten uten at kirken som eier skal være underlagt andre begrensninger enn de som følger av den alminnelige lovgivningen.

For den gjenstående delen av verdiene i Opplysningsvesenets fond som staten blir eier av, vil Grunnloven § 116 første punktum fortsatt gjelde. Etter forslagsstillerne oppfatning gir det ikke mening å beholde bestemmelsen i Grunnloven § 116 om det benefiserte godset når det nå er avklart hvordan fondet skal deles mellom kirken og staten. Staten bør stå fritt i sin forvaltning av det statlige fondets verdier til fellesskapet beste, uten de begrensningene som følger av Grunnloven § 116 første punktum. Forslagsstillerne går ut fra at det lovmessige grunnlaget for delingen av fondet mellom staten og kir-

ken er vedtatt i tråd med Stortingets forutsetninger i god tid før grunnlovsforslaget kommer til behandling.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

§ 116 første punktum oppheves.

Nåværende § 116 annet punktum blir første punktum.

30. september 2020

Svein Harberg

Silje Hjemdal

Freddy André Øvstegård

Geir Jørgen Bekkevold

Une Bastholm

Bjørnar Moxnes

Referert i Stortingets møte 30. september 2020.

«Forslaget blir under presidentens ansvar å bekjentgjøre ved trykken for å komme til avgjørelse på første, annet eller tredje storting etter neste valg.»

Tone Wilhelmsen Trøen

president